

ARVOPAPERIKESKUKSEN RAHASTON SÄÄNNÖT

1 § Rahaston nimi ja kotipaikka

Rahaston nimi on Arvopaperikeskuksen Rahasto (jäljempänä rahasto) ja kotipaikka Helsingin kaupunki.

2 § Rahaston tarkoitus

Rahaston tarkoitus on turvata tilinhoitajille laissa säädetyn vahingonkorvausvastuun täyttämistä vahingonkärsijän saatavan lakimääräiseen enimmäismäärään saakka.

Rahasto on arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (348/2017) 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto.

3 § Rahaston vakuusmaksuvelvolliset

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja rahaston vakuusmaksuvelvollisia yhteisöjä ovat osapuolet, joille Euroclear Finland Oy on antanut oikeuden toimia tilinhoitajina. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 10 §:ssä tarkoitetuista, Euroclear Finland Oy:n asiakastilipalvelussa säilytettävien arvo-osuuksien perusteella suoritettavista vakuusmaksuista vastaa Euroclear Finland Oy.

Vakuusmaksuvelvollisuus jatkuu koko vakuusmaksuvelvollisen toiminta-ajan. Vakuusmaksuvelvollisuuden aiheuttavan toiminnan lopettaminen ei vapauta vakuusmaksuvelvollista niistä näiden sääntöjen mukaisista maksuista ja suoritusvelvollisuuksista, jotka ovat syntyneet ennen toiminnan lopettamista.

Suomen valtio ja Suomen Pankki eivät kartuta rahastoa, vaan niiltä mahdollisessa korvaustilanteessa perittävistä vastuusuuksista määrätään jäljempänä.

4 § Hallinto

Rahastoa hoitaa Euroclear Finland Oy:n hallitus rahaston hallituksena.

Hallituksen puheenjohtajuus, jäsenten ja varajäsenten lukumäärä, valinta ja toimikausi määräytyvät sen mukaan, mitä on voimassa Euroclear Finland Oy:n hallituksesta. Rahaston hallituksen sihteerinä toimii Euroclear Finland Oy:n hallituksen sihteeri.

5 § Hallituksen tehtävät

Hallitus edustaa rahastoa sekä kantaa ja vastaa rahaston puolesta.

Hallituksen tehtävä on huolehtia rahaston hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallituksen on huolehdittava siitä, että rahaston kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Hallituksen tehtävä on erityisesti päättää:

- 1) vähimmäismäärä, joka on suoritettava rahastoon vakuusmaksuina;
- 2) rahaston varojen sijoittamisesta;
- 3) luoton ottamisesta kirjausrahaston lukuun;

- 4) rahaston ylijäämän käyttämisestä;
- 5) rahaston varojen palauttamisesta vakuusmaksuvelvollisille;
- 6) tilinpäätöksen vahvistamisesta ja niistä toimenpiteistä, joihin tilinpäätös antaa aiheen; sekä
- 7) tilintarkastajien palkkioista.

6 § Kokousmenettely ja päätöksenteko

Rahaston hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta niin usein kuin rahaston asiat sitä vaativat. Puheenjohtajan on kutsuttava hallitus koolle, jos joku hallituksen jäsenistä sitä vaatii.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä enemmän kuin puolet niistä jäsenistä, jotka voivat näiden sääntöjen mukaan osallistua päätöksentekoon. Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänenenemmistöllä, jollei muuta ole säädetty tai määrätty. Jos äänet menevät tasan, tulee päätökseksi se mielipide, johon puheenjohtaja on yhtynyt.

Suomen valtiota, Suomen Pankkia tai muuta julkisyhteisöä edustavat hallituksen jäsenet osallistuvat päätöksentekoon ainoastaan silloin, kun päätetään vakuusmaksujen yhteismäärästä, maksujen määräytymisperusteista tai siitä, miten toimitaan tilanteessa, jossa rahaston varat eivät riitä korvausten maksamiseen, taikka sääntömuutoksista.

Kokouksissa pidetään pöytäkirjaa, johon merkitään käsitellyt asiat ja tehdyt päätökset. Pöytäkirjat numeroidaan juoksevasti. Pöytäkirjan allekirjoittavat puheenjohtaja ja yksi hallituksen jäsenen yhdessä.

7 § Toimihenkilöt

Hallitus voi antaa rahaston käyttää rahaston hoidossa Euroclear Finland Oy:n tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhtiön toimihenkilöitä. Hallitus voi myös ottaa rahastolle asiamiehen ja muita toimihenkilöitä ja hankkia palveluita muilta yhteisöiltä. Hallitus määrää heidän tehtävistään, valtuuksistaan, palkoistaan ja palkkioistaan.

8 § Rahaston nimen kirjoittaminen

Rahaston nimen kirjoittavat hallituksen jäsenet ja hallituksen valtuuttamat henkilöt, kaksi yhdessä.

9 § Rahaston maksujen määräytymisperusteet

Rahastoon on kerättävä vakuusmaksuja vähintään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 7 §:ssä säädetty määrä, kuitenkin vähintään 20 miljoonaa euroa.

Tilinhoitajan vakuusmaksun tulee perustua arvo-osuusjärjestelmään tehtyjen kirjausten lukumäärään, näiden kirjausten euromäärään sekä säilytettävien arvo-osuuksien käypään arvoon siten, että kunkin kolmen tekijän paino on maksua määrättäessä yhtä suuri.

Rahaston hallitus voi päättää tarkemmin siitä, millä tavalla kirjausten lukumäärä ja euromäärä sekä säilytettävien arvo-osuuksien käypä arvo on määritettävä.

10 § Vakuusmaksuksi hyväksyttävät omaisuuserät ja vakuusmaksun vaihtaminen

Rahastoon hyväksytään vakuusmaksuksi sellaisia varoja ja sitoumuksia, joiden realisointimahdollisuudet ja päivittäisen markkinahinnan luotettavuus takaavat vakuuden likviditeetin ja riittävyden. Vakuusmaksuksi hyväksytään seuraavat omaisuuserät:

1. **Euromääräinen avista-ehtoinen talletus** suomalaisessa talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivukonttorissa, arvostus enintään **100 %**.
2. Ison Britannian punnan, Ruotsin kruunun, Sveitsin frangin tai USA:n dollarin määräinen **avista-ehtoinen valuuttatalletus** suomalaisessa talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivukonttorissa, arvostus enintään **85 %** pääomasta.
3. Euromääräinen tai 2. kohdan mukainen valuuttamääräinen **talletus rahaston asiakasvarojen pankkitilille**, arvostus 1. ja 2. kohtien mukaisesti.
4. Talletuspankin tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin antama tarkasteluhetkellä jäljellä olevalta talletusajaltaan enintään kahden (2) vuoden pituinen nimellisarvoltaan vähintään kahdentuhannen euron (2000) suuruinen **talletustodistus**, arvostus enintään **75 %** nimellisarvosta.
5. Euromääräinen, tarkasteluhetkellä jäljellä olevalta talletusajaltaan enintään **yhden (1) kuukauden pituinen enintään sadantuhannen (100 000) euron määräinen talletus** suomalaisessa talletuspankissa tai ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevassa sivukonttorissa, arvostus enintään **85 %** pääomasta.
6. Suomen Pankin maksuvalmiusluottoon oikeutetun pankin, jonka liikkeeseenlaskemat arvopaperit on hyväksytty Euroopan keskuspankin vakuuslistalle, antama rahaston mallin mukainen omavelkainen **pankkitakaus**, joka on voimassa toistaiseksi ja jonka pankki voi irtisanoa aikaisintaan yhden (1) kuukauden kuluttua päättyväksi, arvostus enintään **100 %** pankkitakauksen määrästä.
7. Suomen Pankin maksuvalmiusluottoon oikeutetun pankin, jonka liikkeeseenlaskemat arvopaperit on hyväksytty Euroopan keskuspankin vakuuslistalle, liikkeeseen laskema, tarkasteluhetkellä jäljellä olevalta voimassaoloajaltaan enintään yhden (1) vuoden pituinen ja nimellisarvoltaan vähintään 100 000 euron suuruinen sijoitustodistus:
 - Arvostus enintään **85 %** markkina-arvosta
 - Arvostus enintään **90 %** markkina-arvosta, mikäli sijoitustodistus on tarkasteluhetkellä jäljellä olevalta voimassaoloajaltaan **enintään yhden (1) kuukauden** pituinen.
8. Suomen valtion liikkeeseen laskema tai takaama **velkasitoumus** sekä **Euroopan keskuspankin sijoitustodistus**, joka on panttaushetkellä jäljellä olevalta voimassaoloajaltaan enintään yhden (1) vuoden pituinen ja markkina-arvoltaan vähintään sadantuhannen (100 000) euron suuruinen:
 - Arvostus enintään **90 %** markkina-arvosta
 - Arvostus enintään **95 %** markkina-arvosta, mikäli velkasitoumus/sijoitustodistus on tarkasteluhetkellä jäljellä olevalta voimassaoloajaltaan **enintään yhden (1) kuukauden** pituinen
9. Nasdaq OMX Helsinki Oy:ssä listalla oleva **obligaatio ja muu joukkovelkakirja**, joka on Suomen valtion tai Suomen Pankin maksuvalmiusluottoon oikeutetun pankin, jonka liikkeeseenlaskemat arvopaperit on hyväksytty Euroopan keskuspankin vakuuslistalle, liikkeeseen laskema tai takaama, arvostus enintään **85 %** markkina-arvosta sekä Suomen valtion viitelainaobligaatio seuraavasti:
 - Arvostus enintään **85 %** markkina-arvosta, jos jäljellä oleva laina-aika on tarkasteluhetkellä **yli neljä (4) vuotta**

- Arvostus enintään **90 %** markkina-arvosta, jos jäljellä oleva laina-aika on tarkasteluhetkellä **enintään neljä (4) vuotta**
10. Nasdaq OMX Helsinki Oy:n **päälistalla olevan yhtiön osakkeet** pois lukien tarkkailulistalla olevien yhtiöiden osakkeet:
- Arvostus enintään **70 %** markkina-arvosta jos osakelaji kuuluu Nasdaq OMX Helsinki Oy:n laskemaan OMX Helsinki 25--osakeindeksiin tai sitä vastaavaan Nasdaq OMX Helsinki Oy:n indeksiin
 - Arvostus enintään **60 %** markkina-arvosta jos osakelaji ei kuulu Nasdaq OMX Helsinki Oy:n laskemaan OMX Helsinki 25--osakeindeksiin tai sitä vastaavaan Nasdaq OMX Helsinki Oy:n indeksiin

Vakuusmaksuksi ei hyväksytä tilinhoitajan omaa tai sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön sitoumusta.

Tilinhoitaja voi vaihtaa vakuusmaksuksi asetetun omaisuuserän toiseen edellisten määräysten mukaisesti hyväksyttävään omaisuuserään neljännesvuosittain rahaston ilmoittamana ajankohtana. Tämän estämättä tilinhoitaja voi käyttää Euroclear Finland Oy:n vakuushallintatiliä rahaston ja tilinhoitajan välillä erikseen sovittavin ehdoin.

Rahasto tarkastaa vakuusmaksujen riittävyyden kuukausittain. Tilinhoitajalla on velvollisuus täydentää vakuusmaksua välittömästi rahaston vaatimuksesta, jos Rahaston tarkastuksessa käy ilmi, että vakuusmaksu ei täytä tilinhoitajalle asetettua vaatimusta tai vakuusomaisuuden markkina-arvo on vähentynyt siten, että tilinhoitajalle asetetun vaatimuksen täyttäminen vaarantuu.

11 § Maksun määrääminen

11.1 Maksujen yhteismäärä

Rahaston hallitus päättää kaksi kertaa vuodessa arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain mukaan lasketusta rahaston vähimmäismäärästä. Yhteismäärää laskettaessa ei oteta huomioon niiden yhteisöjen suorittamia vakuusmaksuja, joiden oikeudet toimia tilinhoitajan asemassa on poistettu.

11.2 Vakuusmaksuvelvollisten puolivuositaiset maksut

Kun hallitus on päättänyt rahaston vähimmäismäärästä, hallitus tai sen valtuuttamana Euroclear Finland Oy:n toimitusjohtaja määrää vakuusmaksun, jonka kunkin vakuusmaksuvelvollisen on suoritettava rahastoon.

Jos määräys johtaa siihen, että tilinhoitajan on suoritettava rahastoon lisää vakuusmaksuja, suoritus on tehtävä kahden viikon kuluessa siitä, kun määräys on lähetetty tilinhoitajalle tiedoksi.

Kunkin tilinhoitajan vakuusmaksun tulee perustua toukokuun lopun ja marraskuun lopun välisiltä puolivuotisjaksoilta kerätyihin tietoihin tilinhoitajan tekemien kirjausten lukumäärästä, näiden kirjausten euromäärästä sekä jakson viimeisenä päivänä tilinhoitajan kautta säilytettävien arvo-osuuksien käyvästä arvosta.

11.3 Uuden tilinhoitajan vakuusmaksun ennakko

Tilinhoitajan, joka tulee rahaston jäseneksi, on suoritettava ennen tilinhoitajan toiminnan aloittamista rahastoon vakuusmaksun ennakkona puolitoista (1,5) prosenttia rahaston lakisääteisestä vähimmäispääomasta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 7 §:n 3 momentin mukaisesti. Vakuusmaksun ennakko luetaan tilinhoitajan hyväksi päätetäessä seuraavan kerran tilinhoitajien puolivuositaisista vakuusmaksuista.

11.4 Suomen valtion ja Suomen Pankin vastuuosuus

Suomen valtion ja Suomen Pankin käyttämien palvelujen ja tapahtumien perusteella määräytyvästä vastuosuudesta, joka lasketaan samojen perusteiden mukaan kuin vakuusmaksuvelvollisten vakuusmaksut, sekä vastuosuudelle kertyvästä korosta pidetään jatkuvasti kirjaa rahastoa varten. Vastuosuudelle kertyvä korko on sama kuin rahaston keskimääräinen vuotuinen tuotto prosentti.

12 § Maksujen keräämisen keskeyttäminen

Vakuusmaksujen periminen voidaan keskeyttää, jos rahaston pääoma on saavuttanut vähintään kaksikymmentämiljoonaa (20.000.000) euroa tai muun laissa säädetyin perustein lasketavan rahaston vähimmäismäärän.

13 § Korvausten maksaminen

Rahaston suoritusvelvollisuuden alkamisesta, korvattavista saamisista ja korvausten maksamisesta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 10 – 13 §:ssä. Korvausten maksamiseksi rahastolla on oikeus muuttaa parhaaksi katsomallaan tavalla vakuusmaksuja rahaksi tilinhoitajia enempää kuulematta ja tuomiota tai viranomaisen päätöstä hakematta sekä kauppakaaren 10 luvun 2 §:ssä tai muualla säädettyä menettelyä noudattamatta ja panttia myytäväksi kuuluttamatta sekä käyttää realisoinnin tulos korvauksen, realisointi- ja korkokulujen kattamiseen. Rahaston on pyrittävä suorittamaan korvaus ensisijaisesti sellaisista varoista, joita asianomainen korvausvelvollinen tilinhoitaja on suorittanut rahastoon.

Korvauksen suoritusvelvollisuuden alkamisesta päättää Finanssivalvonta.

Rahaston on viipymättä selvitettävä asianomaisille tilinhoitajille, mistä vakuusmaksuista korvaus on suoritettu.

Jos korvausten maksaminen vähentää rahaston pääomaa säädettyä vähimmäispääomaa pienemmäksi, vakuusmaksuja on kerättävä siten, että rahaston pääoma vastaa uudelleen vähimmäispääomaa viimeistään kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun rahaston pääoma alitti vähimmäispääoman.

Rahasto perii Suomen valtiolta ja Suomen Pankilta näiden osuuden vastuumäärästä välittömästi sen jälkeen, kun päätös korvauksen tai velvoitteen suorittamisesta on tehty.

14 § Takautumisoikeus

Rahaston hallitus perii rahastosta maksetun korvauksen tai suorituksen takaisin siltä, joka on vastuussa korvauksen tai suorituksen suorittamisesta. Peritty korvaus liitetään rahaston pääomaan.

Rahaston hallitus voi päättää luopua korvauksen takaisin perimisestä siltä, joka on vastuussa korvauksen suorittamisesta, vain siinä tapauksessa, että tämä ei vaaranna oikeutta vakuutuskorvaukseen.

15 § Rahaston tuotto, vuotuisen ylijäämän käyttäminen ja rahaston varojen palauttaminen

Rahastoon vakuusmaksuksi suoritettujen varojen tuotto jaetaan vakuusmaksun suorittaneelle tilinhoitajalle. Tämän estämättä tilinhoitajille ei palauteta niiden rahastoon kartutettujen varojen tuottoa, jotka on siirretty arvo-osuusjärjestelmästä annetun lain muuttamisesta annetun lain (795/2000) siirtymäsäännösten 5 momentin nojalla rahastoon. Rahaston rahavaroista saatava tuotto on lisättävä Rahaston pääomaan sen jälkeen, kun tuotosta on vähennetty Rahaston hoidosta aiheutuvat välttämättömät hallintokulut.

Jos tilinhoitajan toiminta arvo-osuusjärjestelmässä lakkaa, tilinhoitaja voi pyytää suorittamiensa vakuusmaksujen palauttamista siltä osin kuin vakuusmaksuja ei ole käytetty tai tulla todennäköisesti käyttämään korvausten suorittamiseen rahastosta. Vakuusmaksut voidaan palauttaa aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua siitä kun tilinhoitajan oikeudet on poistettu lain tai Euroclear Finland Oy:n sääntöjen perusteella. Tilinhoitajan vakuusmaksuja ei voida käyttää oikeuksien peruuttamisen jälkeen syntyneiden korvaussaamisten kattamiseen.

16 § Rahaston hallinnointimaksut

Rahasto perii vakuusmaksuvelvollisilta rahaston varsinaisesta toiminnasta aiheutuneet kulut (hallinnointimaksut). Rahaston hallitus päättää hallinnointimaksujen perimisestä. Hallituksen päätöksellä hallinnointimaksut voidaan vähentää rahaston tuotosta tai periä puolivuositain vakuusmaksujen yhteydessä.

17 § Varojen sijoittaminen

Rahaston pääoma on sijoitettava turvallisesti, tuottavalla ja rahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Rahaston hallitus päättää vuosittain tarkemmin ne sijoituskohteet, joihin rahaston varoja voidaan sijoittaa.

Rahaston varoja voidaan säilyttää väliaikaisesti avista-ehtoisella talletustilillä.

Rahaston hallitus päättää tarkemmin rahaston varojen sijoittamisessa noudatettavista periaatteista ja menettelyistä.

18 § Rahaston velanotto

Jos kirjausrahaston varat eivät riitä korvausten maksamiseen, vastuu voidaan kattaa luotolla, jonka kustannukset jaetaan niille kartutusvelvollisille, joiden olisi kartutettava asianomaista rahastoa. Tällöin kartutusvelvollisten kartutusmaksuja korotetaan lainanhoitokuluja vastaavalla määrällä. Luottoa voidaan ottaa korkeintaan se määrä, joka lain ja näiden sääntöjen mukaan olisi kerrytettävä kirjausrahastoon.

19 § Tilikausi

Rahaston tilikausi on kalenterivuosi.

20 § Tilinpäätös ja tilintarkastus

Tilinpäätös on laadittava ja luovutettava tilintarkastajille kunkin tilikauden päättymisen jälkeisen helmikuun loppuun mennessä.

Rahaston tilintarkastajina toimivat Euroclear Finland Oy:n tilintarkastajat. Jos tämä ei ole mahdollista, tulee rahaston hallituksen valita tilintarkastaja tai tilintarkastajat. Tilintarkastajien on täytettävä samat kelpoisuusehdot kuin lain mukaan Euroclear Finland Oy:n tilintarkastajien. Ti-

lintarkastajien lukumäärän ja toimikauden on oltava sama kuin Euroclear Finland Oy:n tilintarkastajien.

Tilintarkastajien kertomus annetaan rahaston hallitukselle, valtiovarainministeriölle ja Finanssivalvonnalle. Valtiovarainministeriölle ja Finanssivalvonnalle toimitetaan myös rahaston tilinpäätös.

21 § Tietojen antaminen rahastolle

Rahasto kerää vakuusmaksujen laskemista ja kohdistamista varten tarvittavat tiedot Euroclear Finland Oy:n järjestelmistä.

Vakuusmaksuvelvollisen on lisäksi tarvittaessa toimitettava rahastolle sen pyytämät, rahaston riskien arvioimista sekä vakuusmaksun laskemista ja jyvittämistä varten tarvittavat tiedot. Tiedot toimitetaan pyydettäessä.

Vakuusmaksuvelvollisen on viipymättä ilmoitettava rahastolle tietoonsa tulleesta seikasta, joka saattaa johtaa siihen, että rahaston varoja joudutaan käyttämään korvauksen tai veloitteen suorittamiseen.

Tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja on käsiteltävä luottamuksellisesti rahaston toiminnassa.

22 § Salassapito

Rahaston hallitus, asiamies, muu toimihenkilö tai muu rahaston toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö ei saa ilmaista tai muuten paljastaa taikka käyttää hyväkseen, mitä hän on tehtävässään saanut tietää Euroclear Finland Oy:n, vakuusmaksuvelvollisen, korvauksen hakijan tai muun henkilön taloudellisesta asemasta, yksityisestä olosuhteesta tai liike- tai ammatilaisuudesta. Tiedon saa kuitenkin paljastaa, jos se on julkistettu tai jos se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on asetettu, antaa suostumuksensa sen ilmaisemiseen taikka jos se on säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistavaksi.

Rahasto antaa tietoja julkisesti kirjausrahaston arvosta puolivuositain.

23 § Sääntöjen muuttaminen

Hallitus voi yksimielisesti päättää muuttaa rahaston sääntöjä.

Ennen kuin muutos voidaan käsitellä rahaston hallituksessa, on kaikille vakuusmaksuvelvollisille varattava mahdollisuus lausua muutoksesta. Lausunnon antamiseen on varattava vähintään kahden kalenteriviikon mittainen aika siitä, kun muutosehdotus on lähetetty lausuttavaksi.

Sääntöjen muutokset tulevat voimaan sen jälkeen, kun valtiovarainministeriö on vahvistanut ne.

Säännöt julkaistaan sähköisesti avoimessa tietoverkossa (Internet). Julkaisemisesta, muutettavista kohdista sekä muutoksen ajankohdista ilmoitetaan vakuusmaksuvelvollisen ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen tai muulla tavoin.